

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การเสนอผลการวิจัย เรื่อง “การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกล สำหรับครูสังกัดศึกษา เรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้โมเดลในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม” ครอบคลุมเนื้อหาสาระที่สำคัญ ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกล สำหรับครูสังกัดศึกษา เรื่อง การพัฒนาโมเดลในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

1.1.2 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรมก่อนการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่ใช้ชุดฝึกอบรมทางไกล สำหรับครูสังกัดศึกษา เรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้โมเดลในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

1.1.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อชุดฝึกอบรมทางไกล สำหรับครูสังกัดศึกษา เรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้โมเดลในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

1.2 สมมติฐานการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรมหลังการฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่ศึกษาชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูสังกัดศึกษา เรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้โมเดลในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม

1.3 วิธีดำเนินการวิจัย

1.3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.3.1.1 ประชากรแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

1) ครูสังคัมศึกษาที่สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคัมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 37 โรงเรียน และเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 67 โรงเรียน และเขต 2 จำนวน 53 โรงเรียน รวมทั้ง 3 เขต จำนวน 157 โรงเรียน สำหรับการทดลองใช้เบื้องต้น เพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ คือ ชุดฝึกอบรมทางไกล สำหรับครูสังคัมศึกษา เรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้ โนมติในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคัมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

2) ครูสังคัมศึกษาที่สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคัมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดเชียงราย สำหรับขั้นทดลองใช้ชุดฝึกอบรมทางไกล สำหรับครูสังคัมศึกษา เรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้ โนมติในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคัมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในสถานการณ์จริง

1.3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

1) กลุ่มตัวอย่างสำหรับขั้นการทดลองใช้เบื้องต้น (Tryout) คือ ครูสังคัมศึกษาที่สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคัมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร และสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 และเขต 2 ด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยสุ่มร้อยละ 25 ในแต่ละเขต จึงมีกลุ่มตัวอย่างที่เป็นจำนวนโรงเรียน 39 โรงเรียน แต่ละโรงเรียนในแต่ละเขตสุ่มตัวอย่างแบบง่ายโรงเรียนละ 1 คน ได้จำนวนครูสังคัมศึกษา จำนวน 39 คน แล้วแบ่งกลุ่มตัวอย่างเพื่อการทดลองใช้เบื้องต้นเป็น 3 กลุ่ม คือ การทดลองแบบเดี่ยวจำนวน 5 คน การทดลองแบบกลุ่ม จำนวน 10 คน และการทดลองแบบสนม จำนวน 24 คน

2) กลุ่มตัวอย่างสำหรับขั้นทดลองใช้ในสถานการณ์จริง (Trial Runs) คือ ครูสังคัมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดเชียงราย โดยสุ่มตัวอย่างแบบง่ายจำนวน 24 คน

1.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ชุดฝึกอบรมทางไกล สำหรับครูสังคัมศึกษา เรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้ โนมติในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคัมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม แบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจของครูสังคัมศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้ โนมติในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคัมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และแบบสอบถามความพึงพอใจของครูสังคัมศึกษาที่มีต่อชุดฝึกอบรมทางไกล สำหรับครูสังคัมศึกษา เรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้ โนมติในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคัมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

1.3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำชุดฝึกอบรมทางไกล สำหรับครูสังคัมศึกษา เรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้โนมติในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคัมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ไปทดสอบหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 ในขั้นทดลองใช้เบื้องต้น (Tryout) กับครูสังคัมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนในการทดสอบประสิทธิภาพ 3 ขั้นตอน คือ การทดสอบแบบเดี่ยว แบบกลุ่ม และแบบสนาม เมื่อได้ชุดฝึกอบรมตามเกณฑ์ 80/80 แล้ว ผู้วิจัยนำไปทดลองใช้ในสถานการณ์จริง (Trial Runs) โดยให้กลุ่มตัวอย่างศึกษาชุดฝึกอบรมทางไกลจำนวน 3 หน่วยเป็นการล่วงหน้า เมื่อกลุ่มตัวอย่างศึกษาครบแล้ว ผู้วิจัยจัดการฝึกอบรมในส่วนของสื่อเสริม คือ การอบรมแบบเผชิญหน้าให้กับกลุ่มตัวอย่างเพื่อเสริมเติมเต็มให้การฝึกอบรมทางไกลให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจที่มีต่อชุดฝึกอบรมทางไกล สำหรับครูสังคัมศึกษา เรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้โนมติในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคัมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

1.3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ประสิทธิภาพชุดฝึกอบรมทางไกลทั้ง 3 ขั้นตอน คือ แบบเดี่ยว แบบกลุ่ม และแบบสนาม ตามเกณฑ์ 80/80 โดยใช้สูตร E_1/E_2 และในขั้นทดลองใช้ในสถานการณ์จริง คือ การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการฝึกอบรมก่อนการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่ใช้ชุดฝึกอบรมทางไกล โดยการทดสอบค่าที (t – test แบบ dependent) สำหรับการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูสังคัมศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจที่มีต่อชุดฝึกอบรมทางไกล สำหรับครูสังคัมศึกษา เรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้โนมติในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคัมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

1.4 ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า

1.4.1 ผลการพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกล สำหรับครูสังคัมศึกษา เรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้โนมติในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคัมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จำนวน 3 หน่วย มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ตามที่กำหนดไว้

1.4.2 ผลสัมฤทธิ์ในการฝึกอบรมหลังการฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่ใช้ชุดฝึกอบรมทางไกล สำหรับครูสังคัมศึกษา เรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้โนมติในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคัมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.4.3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อชุดฝึกอบรมทางไกล สำหรับครูสังคัมศึกษา เรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้โนมติในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคัมศึกษา

ศาสนา และวัฒนธรรม ในส่วนของความพึงพอใจต่อเนื้อหาสาระที่นำเสนอในประมวลสาระชุด ฝึกรอบมทางไกลจำนวน 3 หน่วย อยู่ในระดับความพึงพอใจมากที่สุด ในส่วนความพึงพอใจที่มีต่อ แนวการศึกษาชุดฝึกรอบมทางไกลซึ่งแต่ละหน่วยประกอบด้วยแบบประเมินตนเองก่อนและหลังเรียน และสาระสังเขปและกิจกรรมในแต่ละตอนนั้น ทั้ง 3 หน่วย อยู่ในระดับมาก และในส่วนของความพึงพอใจต่อรูปแบบของชุดฝึกรอบมทางไกล ซึ่งประกอบด้วยวิธีการนำเสนอเนื้อหาของชุดฝึกรอบมทางไกลและด้านรูปแบบชุดฝึกรอบมทางไกล มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

2. อภิปรายผล

การวิจัย เรื่อง “การพัฒนาชุดฝึกรอบมทางไกล สำหรับครูสังคัมศึกษา เรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้นิยมติในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคัมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม” มีข้อสังเกตดังนี้

2.1 ผลการพัฒนาชุดฝึกรอบมทางไกล สำหรับครูสังคัมศึกษา เรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้นิยมติในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคัมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จำนวน 3 หน่วย มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ตามที่กำหนดไว้

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พัฒนาชุดฝึกรอบมทางไกล สำหรับครูสังคัมศึกษา เรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้นิยมติในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคัมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เพื่อทดสอบประสิทธิภาพชุดฝึกรอบมทางไกล โดยกำหนดให้ชุดฝึกรอบมทางไกลมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ 80/80 ซึ่งผลการพัฒนาชุดฝึกรอบมทางไกลดังกล่าวทั้ง 3 หน่วยมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

ชุดฝึกรอบมทางไกล สำหรับครูสังคัมศึกษา เรื่อง การพัฒนาชุดฝึกรอบมทางไกล สำหรับครูสังคัมศึกษา เรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้นิยมติในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคัมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ได้เสนอเนื้อหาสาระในประเด็นสำคัญ ซึ่งเป็นประโยชน์สำหรับกลุ่มตัวอย่าง คือ ครูสังคัมศึกษาที่จะนำความรู้จากชุดฝึกรอบมทางไกล ไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้อุ้มนุมสาระการเรียนรู้สังคัมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยเฉพาะในส่วนของพัฒนามโนมติ ซึ่งเป็นหลักการสอนที่สำคัญในวิชาสังคัมศึกษา เนื้อหาที่นำเสนอ ได้แก่

1) แนวคิดเกี่ยวกับมโนมติในวิชาสังคัมศึกษา โดยนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับแนวคิดในวิชาสังคัมศึกษา โดยให้รายละเอียดเกี่ยวกับธรรมชาติของวิชาสังคัมศึกษา ความหมายของวิชาสังคัมศึกษา

และวัตถุประสงค์ของวิชาสังคมศึกษา เพื่อให้ครูสังคมศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิชาสังคมศึกษาอย่างถูกต้อง แล้วจึงเสนอองค์ความรู้ในสาขาวิชาสังคมศาสตร์ เพื่อเชื่อมโยงองค์ความรู้ในวิชาสังคมศึกษา เมื่อครูสังคมศึกษาได้เข้าใจความสำคัญของสาขาวิชาสังคมศาสตร์แล้ว จึงนำเสนอความรู้ในวิชาสังคมศึกษาได้เน้นความรู้ในระดับมโนคติ และได้ประมวลมโนคติสำคัญทางสังคมศาสตร์ เพื่อเป็นพื้นฐานให้ครูสังคมศึกษาเข้าใจมโนคติของวิชาสังคมศึกษาอย่างถูกต้อง

2) มโนคติในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เนื้อหาในส่วนนี้ได้ นำเสนอ มโนคติในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ทั้ง 5 สาระการเรียนรู้ ได้แก่ สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ และสาระที่ 5 ภูมิศาสตร์ ทั้งนี้เนื้อหาที่นำเสนอในส่วนนี้ นำมาจากเอกสารของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2556) ที่ได้จัดทำขึ้น โดยระบุมโนคติหรือ มโนทัศน์สำคัญของสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ซึ่งจะทำให้ครูสังคมศึกษาเข้าใจมโนคติในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมมากยิ่งขึ้น และสามารถนำรายละเอียดในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ย่อยไปประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนามโนคติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนามโนคติในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนามโนคติในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยให้รูปแบบการสอนเพื่อพัฒนามโนคติ ขั้นตอนในการพัฒนามโนคติ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนามโนคติ นอกจากนั้น ยังได้นำเสนอตัวอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการเรียนรู้มโนคติในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยนำตัวอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการเรียนรู้มโนคติในสาระการเรียนรู้ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม สาระเศรษฐศาสตร์ สาระประวัติศาสตร์ และสาระภูมิศาสตร์ เพื่อให้ครูสังคมศึกษานำตัวอย่างที่นำเสนอไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนามโนคติในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมต่อไป

การที่ครูสังคมศึกษาซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างได้ศึกษาเนื้อหาจากาซูดฝีกอบรมทางไกลดังกล่าว ซึ่งเป็นการศึกษาด้วยตนเองนั้น เป็นการประหยัดทั้งทรัพยากร และเวลา ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของ ซูดฝีกอบรมทางไกล ที่ชัยยงค์ พรหมวงศ์ ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับหลักการและความสำคัญของซูดฝีกอบรมทางไกลไว้ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และวาสนา ทวีกุลทรัพย์, 2540)

ดังนั้น ครูสังคมศึกษาจึงสามารถใช้ประมวลสาระชุดฝึกอบรมทางไกลที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น เป็นคู่มือสำหรับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนามโนคติในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรมได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.2 ผลสัมฤทธิ์หลังการฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่ใช้ชุดฝึกอบรมทางไกล สำหรับ ครูสังคมศึกษา เรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้มโนคติในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม สูงกว่าก่อนการฝึกอบรม ก็เป็นไปตามสมมุติฐานที่ได้กำหนดไว้ กล่าวคือ เมื่อนำชุดฝึกอบรมทางไกลไปทดลองใช้ในสถานการณ์จริง พบว่า ผลสัมฤทธิ์ในการฝึกอบรมหลังการฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่ใช้ชุดฝึกอบรมทางไกลสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยดังกล่าว สอดคล้องกับงานวิจัยที่ได้ศึกษาไว้ เป็นต้นว่า อุทยาน วงษา (2542) ที่ได้พัฒนารูปแบบการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง การเมืองการปกครอง โดยใช้แผนผังมโนคติ ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียน โดยใช้รูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้น นักเรียนร้อยละ 80 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความรอบรู้ที่กำหนด คือ ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม ซึ่ง ศิริินภา โอบอ้อม (2548) ที่ทำการวิจัย เรื่องแผนผังมโนคติเช่นกัน ก็พบว่า ผลการสอนโดยใช้แผนผังมโนคติที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความคงทนในการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอน โดยใช้แผนผังมโนคติมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนที่ได้รับการสอน โดยใช้แผนผังมโนคติที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60 มีจำนวนเท่ากับร้อยละ 70 และนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้แผนผังมโนคติมีความคงทนในการเรียนรู้

ส่วน สมบัติ มีสุน (2544) ที่ทำการวิจัย เรื่อง ผลของการจัดการเรียนการสอนสังคมศึกษาตาม แนวคิดทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองที่มีผลต่อมโนคติทางสังคม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบมโนคติทางสังคมศึกษาของ นักเรียนระหว่างก่อนและหลังการเรียนตามแนวคิดทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยใช้รูปแบบ การเรียนรู้จากการแก้ปัญหา ผลการวิจัยพบว่า คะแนนมโนคติทางสังคมศึกษาของนักเรียนที่เรียนตาม แนวคิดทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นอกจากนั้น ผลการวิจัย เรื่อง การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกล สำหรับครูสังคัมศึกษา เรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้โนมตีในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคัมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในส่วนของผลสัมฤทธิ์หลังการฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่ใช้ชุดฝึกอบรมทางไกลสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสิริวรรณ ศรีพหล (2557) ที่ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคัมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับครูที่สอนในระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส ซึ่งได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการฝึกอบรมก่อนการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่ใช้ชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคัมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับครูที่สอนในระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส พบว่าผลสัมฤทธิ์ในการฝึกอบรมหลังการฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่ใช้ชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคัมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับครูที่สอนในระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส ทั้ง 6 เขตพื้นที่การศึกษา สูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นกัน

2.3 จากการสอบถามผู้เข้ารับการฝึกอบรม คือ ครูสังคัมศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อชุดฝึกอบรมทางไกล สำหรับครูสังคัมศึกษา เรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้โนมตีในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคัมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ซึ่งในส่วนของประมวลสาระชุดฝึกอบรมทางไกลและรูปแบบของชุดฝึกอบรมทางไกลนั้น ในภาพรวมนั้นอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนแนวการศึกษาชุดฝึกอบรมทางไกลมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

การที่ครูสังคัมศึกษามีความพึงพอใจต่อชุดฝึกอบรมทางไกลในระดับมากที่สุดนั้น ทั้งนี้เพราะชุดฝึกอบรมทางไกลที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น เป็นชุดฝึกอบรมที่ประกอบด้วยประมวลสาระและแนวการศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้เสนอเนื้อหาสาระที่เป็นลักษณะการศึกษาโดยใช้ระบบทางไกล ผู้ศึกษาสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง โดยอ่านจากประมวลสาระชุดฝึกอบรมทางไกล และตรวจสอบความเข้าใจของตนเอง โดยการทำแบบฝึกปฏิบัติที่อยู่ในแนวการศึกษา และยังสามารถตรวจคำตอบจากแบบเฉลย ทำให้ผู้ศึกษาสามารถเรียนรู้และทำความเข้าใจด้วยตนเองได้ไม่ยาก นอกจากนี้ ชุดฝึกอบรมทางไกลที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นได้มีการจัดแบ่งเนื้อหาออกเป็นหน่วย จำนวน 3 หน่วย แต่ละหน่วยแบ่งเป็นตอน แต่ละตอน แบ่งเป็นเรื่อง ๆ ซึ่งการเสนอเนื้อหา เป็นส่วนย่อย ๆ นี้ ทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมอ่านเข้าใจง่าย และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนามโนมตีได้อย่างเป็นระบบ ด้วยเหตุผลดังกล่าว ทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่ได้ศึกษาชุดฝึกอบรมดังกล่าวมีความพึงพอใจ ทั้งในส่วนที่เป็น

เนื้อหาในประมวลสาระ และในส่วนของสาระสังเขป และกิจกรรมในแนวการศึกษา รวมทั้งรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาสาระของชุดฝึกอบรมทางไกล

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 ชุดฝึกอบรมทางไกล สำหรับครูสังคมศึกษา เรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้มนต์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นชุดฝึกอบรมที่จัดทำเป็นคู่มือที่ครูสังคมศึกษาสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง โดยเฉพาะเนื้อหาในส่วนของแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนามนต์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมที่ได้นำเสนอตัวอย่างการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการเรียนรู้มนต์ทั้ง 5 สาระการเรียนรู้ เพื่อให้ครูสังคมศึกษานำตัวอย่างที่นำเสนอไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนามนต์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

3.1.2 ชุดฝึกอบรมทางไกล สำหรับครูสังคมศึกษา เรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้มนต์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นชุดฝึกอบรมที่ออกแบบให้ครูสังคมศึกษาสามารถใช้ศึกษาด้วยตนเอง การศึกษาชุดฝึกอบรมให้มีประสิทธิภาพนั้น ผู้ใช้ชุดฝึกอบรมควรศึกษาในส่วนของประมวลสาระชุดฝึกอบรมทางไกลและแนวการศึกษาชุดฝึกอบรมทางไกลควบคู่กันไป กล่าวคือ ศึกษาแผนการฝึกอบรมจากแนวการศึกษา ทำแบบประเมินตนเองก่อนการฝึกอบรม แล้วจึงศึกษาเนื้อหาสาระในประมวลสาระชุดฝึกอบรมทางไกล พร้อมปฏิบัติกิจกรรมในแนวการศึกษา เมื่อเรียนจบแต่ละหน่วยแล้ว จึงประเมินผลตนเองหลังการฝึกอบรม เพื่อพิจารณาความก้าวหน้าในการศึกษา การศึกษาด้วยตนเองนี้จะทำให้ครูสังคมศึกษามีความเข้าใจอย่างถูกต้อง และเป็นการศึกษาด้วยตนเองตามความสะดวกโดยเฉพาะเรื่องเวลา

3.1.3 ชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูสังคมศึกษา เรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้มนต์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สามารถใช้เป็นคู่มือเพื่อจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ให้กับครูสังคมศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาทุกชั้นปี และสามารถนำไปใช้ในสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ นอกเหนือจาก

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 และเขต 2 และในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดเชียงราย ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในการทดลองครั้งนี้

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ชุดฝึกอบรมทางไกล สำหรับครูสังคัมศึกษา เรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้โนมตีในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคัมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ เป็นชุดฝึกอบรมทางไกลที่เน้นสื่อสิ่งพิมพ์ซึ่งประกอบด้วยประมวลสาระชุดฝึกอบรมทางไกลและแนวการศึกษาชุดฝึกอบรมทางไกล และสื่อปฏิสัมพันธ์ จึงควรมีการวิจัยโดยการพัฒนาเป็นสื่อประเภทอื่น ๆ โดยเฉพาะสื่อประเภทอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อความสะดวกในการใช้ชุดฝึกอบรมทางไกล

3.2.2 ควรมีการวิจัยเพื่อติดตามผลการใช้ชุดฝึกอบรมทางไกล สำหรับครูสังคัมศึกษา เรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้โนมตีในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคัมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดเชียงราย ที่ครูสังคัมศึกษาซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในขั้นการทดลองใช้ในสถานการณ์จริงนั้น ว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนจากครูสังคัมศึกษาที่ได้ศึกษาชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้โนมตีในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคัมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ดังกล่าว มีความรู้และความเข้าใจ และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนามโนมตีในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคัมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในสาระย่อยทั้ง 5 สาระ จนทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในมโนมตีของวิชาสังคัมศึกษาได้ดียิ่งขึ้น และสามารถนำความรู้ดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้วิชาสังคัมศึกษาได้เข้าใจยิ่งขึ้น

3.2.3 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนรู้โนมตีในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ปรากฏในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพราะการให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในมโนมตีของวิชานั้น ๆ อย่างถูกต้อง จะทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ได้เข้าใจอย่างถ่องแท้และถูกต้อง

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ (2552) **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์
การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด
- กฤษณ์ พลอยโสภณ (2538) “ชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การเพาะเลี้ยงปลาน้ำจืดสำหรับเกษตรกร
ภาคตะวันออก” **วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต** แขนงวิชาเทคโนโลยีและ
สื่อสารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- คณะอนุกรรมการการจัดทำ “ข่าวสาร ศ.ค.ช.” (2530) “ยุทธวิธีการดำเนินงานเพื่อสนับสนุนเพื่อ
ความเข้าใจอันดี” **ข่าวสาร ศ.ค.ช. 2530**
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2536) “การศึกษาทางไกลกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์” ใน **ประมวล สาระชุด
วิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษากับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์** หน่วยที่ 12 เล่ม 3
นนทบุรี บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และวาสนา ทวีกุลทรัพย์ (2540) “ชุดการสอนรายบุคคล” ใน เอกสารการสอน
ชุดวิชาสื่อการศึกษาพัฒนาสร หน่วยที่ 4 เล่มที่ 1 นนทบุรี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

_____ (2540) “ชุดการสอนทางไกล” ใน เอกสารการสอนชุดวิชา**สื่อการศึกษาพัฒนา**
สร หน่วยที่ 5 นนทบุรี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ประหยัด ศรีบุญชู (2531) “UNESCO – A.S.P. – C.I.U.” ใน วารสาร ศ.ค.ช. ฉบับ **พระผู้เสริม**
สร้าง ความเข้าใจอันดี ครอบรอบ 18 ปี ธันวาคม 2531

พระมหานครินทร์ แก้วโชติรุ่ง (2548) **สันติภาพตามแนวคิดของท่านพุทธทาสภิกขุ: ความหมายและ**
การประยุกต์ใช้ในโลกรปัจจุบัน วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสน
 ศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

รสสุคนธ์ แสงมณี (2554) “การพัฒนาหลักสูตรกลุ่มวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปเพื่อความเข้าใจอันดี
สำหรับสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้” คุษฎ์นิพนธ์ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

รุ่งธรรม ศุจิธรรมรักษ์ (2544) “สันติศึกษากับสันติภาพ” ใน เอกสารการสอนชุดวิชา**สันติศึกษา**
 หน่วยที่ 1 นนทบุรี สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

วิชัย ตันศิริ (2530) “แนวทางไปสู่สันติภาพและสันติศึกษา” ใน **รวมบทความคัดสรร จากการ**
ประชุมทางวิชาการ เรื่อง สันติศึกษากับการแก้ปัญหาความขัดแย้ง วลัย อารุณี
 บรรณาธิการ โครงการตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย

ศันสนีย์ จันท์อนุภาพ ชีรพร ศรีประสิทธิ์ และคณะ (2550) “สันติวิธี มุมมองความหมายของ
 เยาวชนใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้” วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น 12 (1) :
 ม.ค. – มี.ค. หน้า 76 - 88

สำนักเลขาธิการคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษาฯ สหประชาชาติ (2523) **รายงานการสัมมนา**
ระดับชาติ โครงการศึกษาเพื่อความเข้าใจอันดีระหว่างชาติ ระหว่างวันที่ 24 – 27 พฤศจิกายน
 2523 ณ วิทยาลัยครูสวนสุนันทา สำนักเลขาธิการคณะกรรมการแห่งชาติ ว่าด้วยการศึกษาฯ
 องค์การสหประชาชาติ

(2526) “โครงการการศึกษาเพื่อความเข้าใจอันดีระหว่างชาติ” วารสาร

คณะกรรมการแห่งชาติ ว่าด้วยการศึกษาฯ สหประชาชาติ กรกฎาคม - สิงหาคม 2526

เสริมศักดิ์ บุตรทอง (2547) การจัดการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษาเพื่อเสริมสร้างสันติภาพสำหรับ
ผู้เรียนช่วงชั้นที่ 4 สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต
1 และ 2 วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การสอนสังคมศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

